

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 4Sfk/57/2022
Identifikačné číslo spisu: 1018201366
Dátum vydania rozhodnutia: 26. apríla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Mališová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1018201366.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Mališovej a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD. a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): AUTO ROTOS - ROZBORA s.r.o., so sídlom Račianska 184/B, 831 05 Bratislava, IČO: 35 918 519, právne zastúpený: LEGAL & CORP s. r. o., so sídlom: Gajova 11, 811 09 Bratislava, IČO: 47 237 325, proti žalovanému: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/014296/2018-77 zo dňa 09.07.2018, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6S/158/2018-53 zo dňa 17. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

I. Kasačná sťažnosť sa z a m i e t a .

II. Účastníkom konania sa právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „správny súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č.k. 6S/158/2018-53 zo dňa 17. marca 2022 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“) podľa ust. § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/014296/2018-77 zo dňa 09.07.2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) spolu s prvostupňovým rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej „prvostupňový správny orgán“) č. 219128/2018 zo dňa 17.04.2018, ktorým podľa § 76 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (Daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Daňový poriadok“), zamietol podnet - návrh na nariadenie obnovy konania z úradnej moci, ktoré bolo ukončené dňa 22.01.2014 právoplatným rozhodnutím Daňového úradu Bratislava č. 9104405/5/4408195/2013/Sie zo dňa 30.09.2013 vo veci žalobcu ako účastníka konania. O náhrade

trov konania správny súd rozhodol podľa § 168 v spojení s § 175 ods. 1 SSP tak, že žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Správny súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z administratívneho spisu zistil, že žalobca podal dňa 25.01.2018 podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania z vlastného podnetu, alternatívne podnet na nariadenie obnovy daňového konania, všetko vo vzťahu k rozhodnutiu Daňového úradu Bratislava č. 9104405/5/4408195/2013/Sia zo dňa 30.09.2013 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1100302/1/604102/2013/1042 zo dňa 16.12.2013 (právoplatné dňa 22.01.2014). Poznamenal pritom, že na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania účastník konania nemá právny nárok, môže dať len podnet alebo sťažnosť, zatiaľ čo na obnovu konania má účastník konania právny nárok.

3. K podnetu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania z vlastného podnetu, správny súd konštatoval, že rozhodnutie Daňového úradu Bratislava č. 9104405/5/4408195/2013/Sia zo dňa 30.09.2013, vo vzťahu ktorému podal žalobca dňa 25.01.2018 podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania z vlastného podnetu nadobudlo právoplatnosť dňa 22.01.2014, čím bol podnet žalobcu podaný po zákonom stanovenej lehote (trojročná objektívna lehota uplynula dňa 22.01.2017), a po tejto lehote rozhodnutie nemožno preskúmať. Podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania z vlastného podnetu, správny orgán vybavil v rámci výzvy adresovanej žalobcovi pod č. 115609/2018 zo dňa 26.02.2018, s odkazom na ust. § 77 ods. 11 Daňového poriadku s tým, keďže žalobcom označené konania sú ukončené rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý napadnuté rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že žaloby zamietol, je podanie v časti o preskúmanie rozhodnutí Daňového úradu Bratislava mimo odvolacieho konania bezpredmetné. Táto časť podnetu nebola predmetom súdneho prieskumu.

4. Správny súd k podnetu na nariadenie obnovy konania z úradnej moci, ktoré je predmetom súdneho prieskumu z výkladu ust. § 75 ods. 1 Daňového poriadku konštatoval, že pri splnení podmienok uvedených v odseku 1 možno daňové konanie obnoviť na návrh účastníka alebo z úradnej moci. Z uvedeného zákonného ustanovenia je potom zrejmé, že ak je podaný návrh účastníka (čo nie je prípad preskúmvanej veci), správca dane ak sa preukáže dôvody, obnovu konania povolí, o čom vydá rozhodnutie o povolení obnovy konania, proti ktorému nie je možné podať odvolanie (§ 76 ods. 6 veta prvá Daňového poriadku). V prípade, ak sa nepreukáže dôvody na obnovu konania, správca dane návrh na obnovu konania zamietne, o čom vydá rozhodnutie, proti ktorému možno podať odvolanie (§ 76 ods. 6 veta druhá DP). Avšak ak sám správca dane zistí (čo by mal byť prípad preskúmvanej veci, keď žalobca dal správnu orgánu podnet), že sú preukázané dôvody, nariadi obnovu konania ex offa, o čom vydá rozhodnutie o nariadení obnovy konania z úradnej moci, proti ktorému nie je možné podať odvolanie (§ 76 ods. 6 veta prvá Daňového poriadku).

5. K uvedenému správny súd uviedol, že obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý dáva účastníkovi konania možnosť po splnení zákonných podmienok opätovne prerokovať jeho vec, pričom napadnúť možno len právoplatné rozhodnutie. Daňové konanie možno obnoviť na návrh účastníka konania alebo z úradnej moci. Správny súd pritom poukázal na zásadnú skutočnosť, ktorá podľa jeho názoru pretvára/prekrúca zákonnú podmienku obnovenia daňového konania z úradnej moci, t.j. obchádza zákon, kedy správny orgán dôvody na obnovu konania neinicioval sám, z vlastného podnetu v rámci svojich kompetencií, ale dôvody na obnovu konania z úradnej moci inicioval správnu orgánu sám žalobca po tom ako vedel, že návrh na obnovu konania v zmysle zákonných časových limitov už zmeškal (návrh na obnovu konania možno podať do šiestich mesiacov (subjektívna lehota) odo dňa, kedy sa účastník konania preukázateľne dozvedel o dôvodoch obnovy konania, najneskôr však do troch rokov (objektívna lehota) odo dňa právoplatnosti rozhodnutia; tieto lehoty nemožno predĺžiť ani odpustiť ich zmeškanie. Rozhodnutie Daňového úradu Bratislava č. 9104405/5/4408195/2013/Sia zo dňa 30.09.2013, vo vzťahu ktorému podal žalobca dňa 25.01.2018 podnet na nariadenie obnovy konania pritom nadobudlo právoplatnosť dňa 22.01.2014. Podnet žalobcu tak bol podaný po zákonom stanovenej lehote, keď trojročná objektívna lehota uplynula dňa 22.01.2017). Na časom limitovaný návrh na obnovu konania správne poukázal v svojom rozhodnutí aj žalovaný.

6. Správny súd pri vyhodnotení ďalších námietok žalobcu v celom rozsahu odkázal v zmysle § 140 SSP na právny názor správneho súdu vyslovený v rozhodnutiach Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5S/160/2018 zo dňa 05.11.2019, sp. zn. 2S/190/2021 zo dňa 29.09.2021 (týkajúce sa totožných účastníkov konania a totožného predmetu konania, v ktorých sa žalobca rovnako domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí Ministerstva financií SR, ktorými žalovaný potvrdil napadnuté prvostupňové rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, ktorými bol zamietnutý podnet - návrh na obnovu konania ukončených právoplatnými rozhodnutiami Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky), tak ako ho uviedol vo svojom rozhodnutí sp. zn. 6S/157/2018 zo dňa 17.03.2022 v odsekoch 49. a 50.

7. Námietku, že žalovaný, ako aj prvostupňový správny orgán nie sú v tejto veci oprávnení vydávať individuálny správny akt vo forme rozhodnutia, keďže žalobca dal podnet na nariadenie obnovy daňového konania z úradnej moci a nie návrh na nariadenie obnovy daňového konania, preto napadnuté rozhodnutia je potrebné považovať za tzv. „ničotné správne akty“, ktoré je potrebné zrušiť (uvedené správne orgány nemajú právomoc na vydanie rozhodnutí ak podnetu nebude vyhovené, a zároveň vydali napadnuté rozhodnutia bez toho, aby účastník konania podal návrh), správny súd vyhodnotil ako nedôvodnú a v celom rozsahu odkázal v zmysle § 140 SSP na právny názor súdu vyslovený vo svojom rozhodnutí sp. zn. 6S/157/2018 zo dňa 17.03.2022 v odseku 51.

8. Záverom správny súd uviedol, že v konaní o povolení obnovy konania nesie dôkazné bremeno vždy navrhovateľ takéhoto podania a to vo vzťahu k dôvodom povolenia obnovy konania, ako i dodržania lehoty na podanie takéhoto návrhu. Konštatoval, že žalobca nedodrжал zákonnú lehotu na podanie návrhu o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania a ani lehotu na podanie návrhu na povolenie obnovy konania. V ďalšom žalobca neunesol dôkazné bremeno pri preukázaní dôvodu na povolenie obnovy konania v súlade s § 75 ods. 1 písm. a), c) Daňového poriadku, keď neuviedol také nové skutočnosti, resp. dôkazy, ktoré by mohli mať podstatný vplyv na vydané rozhodnutie; a rovnako nepreukázal potrebu posúdenia predbežnej otázky pre rozhodnutie správneho orgánu.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

9. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podal žalobca (ďalej ako „sťažovateľ“) z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) SSP kasačnú sťažnosť a navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok správneho súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec vráti prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie.

10. Podľa sťažovateľa sa správny súd nevenoval žalobnému bodu, podľa ktorého majú byť rozhodnutia orgánov verejnej správy nezákonné, ba až ničotné. Napadnutý rozsudok správneho súdu je nedostatočne odôvodnený, keď z neho nie je zrejmé, či rozhodnutia správnych orgánov považuje za nulitné, keď na jednej strane konštatuje, že boli vydané bez zákonného podkladu a dôvodu, no na strane druhej konštatuje ich zákonnosť. Poukázal v tomto smere na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 7Sžo/35/2016 z 26. októbra 2017 a sp. zn. 8Sžr/52/2016 z 12. decembra 2018), podľa ktorých je nutné vždy prihliadať na nulitu rozhodnutí.

11. Ďalej uviedol, že podanie sťažovateľa voči rozhodnutiam finančnej správy nebolo návrhom, ale podnetom, pričom k vyhodnoteniu charakteru tohto podania prišlo v rozpore s jeho vôľou a bol tak vtiahnutý do správneho konania bez jeho vôle, a ktoré prebiehalo bez zákonného podkladu.

12. Záverom uviedol, že napadnutý rozsudok správneho súdu sa odklonil od rozhodovacej praxe kasačného súdu, keď z úradnej povinnosti neprihliadol na nulitu rozhodnutí správnych orgánov, ba naopak, ich legitimizoval až obhajoval. Poukázal pritom aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžfk/46/2020 zo dňa 22.06.2021, kde kasačný súd rozhodoval o totožnej veci s totožnými účastníkmi konania a kasačnej sťažnosti vyhovel.

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

III.

Konanie na kasačnom súde

14. Prejednávaná vec bola dňa 27.05.2022 predložená Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky (ďalej ako „kasačný súd“), ako súdu príslušnému na konanie a rozhodnutie, podľa právnej úpravy účinnej k danému dňu. Na kasačnom súde bola vec náhodným výberom pridelená na rozhodnutie kasačnému senátu 4S pod sp. zn. 4Sfk/57/2022, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal rozsudok správneho súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c), ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 2 písm. a) SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 a ods. 2 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

16. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/158/2018-53 zo dňa 17. marca 2022, ktorým tento zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/014296/2018-77 zo dňa 09.07.2018 spolu s prvostupňovým rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 219128/2018 zo dňa 17.04.2018, ktorým podľa § 76 ods. 2 Daňového poriadku zamietol podnet - návrh na nariadenie obnovy konania z úradnej moci, ktoré bolo ukončené dňa 22.01.2014 právoplatným rozhodnutím Daňového úradu Bratislava č. 9104405/5/4408195/2013/Sie zo dňa 30.09.2013 vo veci sťažovateľa ako účastníka konania.

17. Dňa 04.08.2022 bolo kasačnému súdu doručené podanie sťažovateľa zo dňa 27.07.2022, v ktorom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 1 Afs 334/2017, v ktorom senát uvedeného súdu podal Súdnemu dvoru EÚ prejudiciálnu otázku, ktorý odpovedal rozsudkom zo dňa 09.12.2021 vo veci C-154/20 Kemwater ProChemie s.r.o. Podľa sťažovateľa uvedená judikatúra mohla mať podstatný vplyv pre samotné skutkové a právne posúdenie veci. Zároveň opätovne poukázal aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžfk/46/2020 zo dňa 22.06.2021, kde kasačný súd rozhodoval o totožnej veci s totožnými účastníkmi konania a kasačnej sťažnosti vyhovel.

IV.

Právne predpisy, právne názory kasačného súdu

18. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 13 ods. 3 prvej vety Daňového poriadku, podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

21. Podľa § 75 ods. 1 Daňového poriadku, daňové konanie ukončené právoplatným rozhodnutím, okrem rozhodnutia, ktorým sa rozhodnutie zmenilo alebo zrušilo mimo odvolacieho konania podľa § 77 ods. 3, sa obnoví na návrh účastníka konania alebo z úradnej moci, len ak a) vyšli najavo nové

skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať podstatný vplyv na výrok rozhodnutia a nemohli sa v konaní uplatniť bez zavinenia účastníka konania, b) rozhodnutie bolo vydané na základe dôkazov, ktoré sa ukázali ako nepravdivé, alebo rozhodnutie sa dosiahlo trestným činom, c) rozhodnutie záviselo od posúdenia predbežnej otázky, o ktorej príslušný orgán rozhodol inak.

22. Podľa § 75 ods. 4 Daňového poriadku, návrh na obnovu konania musí byť podaný do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa účastník konania preukázateľne dozvedel o dôvodoch obnovy konania, najneskôr však do troch rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorého sa obnova konania týka. Tieto lehoty nemožno predĺžiť ani odpustiť ich zmeškanie.

23. Podľa § 76 ods. 1 prvej vety Daňového poriadku, obnovu konania povoľuje alebo nariaduje správca dane.

24. Podľa § 77 ods. 1 Daňového poriadku, rozhodnutie, ktoré je právoplatné, okrem daňovej exekučnej výzvy a rozhodnutia o odvolaní proti daňovej exekučnej výzve, môže z vlastného alebo iného podnetu preskúmať druhostupňový orgán; ak ide o rozhodnutie ministerstva, minister na základe návrhu ním určenej osobitnej komisie. Rozhodnutie ministra nemožno preskúmať. Podnet na preskúmanie rozhodnutia nie je oprávnený podať druhostupňový orgán, ktorému ministerstvo právoplatné rozhodnutie už preskúmalo. Rovnako podnet na preskúmanie rozhodnutia nie je oprávnený podať správca dane, ktorý rozhodnutie vydal a o ktorom rozhodol druhostupňový orgán, ktorému ministerstvo právoplatné rozhodnutie už preskúmalo.

25. Podľa § 77 ods. 2 Daňového poriadku, podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa podáva orgánu, ktorý toto rozhodnutie vydal, a môže byť podaný najneskôr do troch rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktoré sa navrhuje preskúmať.

26. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v účinnom znení (ďalej len „Ústava“) štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

27. Podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

28. Podľa čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

29. Podľa ustanovenia § 464 ods. 1 SSP, ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.

30. Kasačný súd uvádza, že v obdobnej veci totožných účastníkov konania (podnet-návrh na nariadenie obnovy konania z úradnej moci, ktoré bolo ukončené dňa 22. januára 2014 právoplatným rozhodnutím Daňového úradu Bratislava č. 9104405/5/4408886/2013/Sia zo dňa 1. októbra 2013) rozhodoval kasačný súd rozsudkom sp. zn. 8Sžfk/23/2021 zo dňa 27. februára 2023, ktorým kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol. Keďže sa kasačný súd stotožnil s právnym posúdením v danej veci, v súlade s § 464 ods. 1 SSP poukazuje na toto rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, v ktorom tento k argumentácii sťažovateľa uviedol:

„11. Kasačný súd pri posudzovaní kasačných námietok si ako prvé ustálil, či list žalobcu z 8. januára 2018 je návrhom účastníka konania alebo podnetom, ktorým tretia osoba upozorňuje na existenciu skutočností, pre ktoré by mal obnoviť konanie príslušný orgán verejnej správy z úradnej moci (§ 75 ods. 1 daňového poriadku). Z listu žalobcu z 8. januára 2018 je zrejme, že tento list je podnetom na nariadenie obnovy konania z úradnej moci a nie návrhom na nariadenie obnovy konania.

12. Z § 76 ods. 1 prvej vety daňového poriadku je zrejmé, že obnova konania môže začať dvoma spôsobmi. Prvým je, že obnovu konania povolí na to príslušný orgán na návrh účastníka konania. Druhým je, že obnovu konania z vlastnej iniciatívy nariadi na to príslušný orgán z úradnej moci.

13. Po posúdení listiny žalobcu z 8. januára 2018 je z jeho obsahu zrejmé, že tento list nie je návrh účastníka konania, tak ako to predpokladá § 75 ods. 1 daňového poriadku. Žalobca v tomto liste a jeho doplnení zo 14. marca 2018 priamo uvádza, že podáva podnet na obnovu konania. Výslovne uvádza, že nepodáva návrh na obnovu konania, nakoľko je v súčasnosti po objektívnej trojročnej lehote, v ktorej môže podať návrh na obnovu konania (§ 75 ods. 4 daňového poriadku). V tomto liste je teda jasne deklarovaná aj vôľa, že žalobca podáva podnet a nie návrh.

14. Nariadenie obnovy konania z úradnej moci je oprávnením príslušného orgánu verejnej správy za predpokladu, že tento orgán zistí skutočnosti odôvodňujúce obnovu konania. Tieto skutočnosti môže zistiť buď vlastnou činnosťou, alebo môže byť na ne upozornený akoukoľvek osobou. Takéto upozornenie, ktoré môže mať formu podnetu, poskytuje informácie, na základe ktorých si príslušný orgán verejnej správy sám ustáli, či sú dôvody na nariadenie obnovy konania.

15. Je nesporné, že žalobca má v predmetnom daňovom konaní postavenie účastníka konania. Z tohto postavenia mu vyplýva právo podať návrh na obnovu konania podľa § 75 ods. 1 daňového poriadku. Toto právo však nevylučuje možnosť žalobcu zvoliť si aj inú cestu a podať príslušnému orgánu podnet na obnovu konania v snahe domôcť sa, aby príslušný orgán začal obnovu konania z vlastnej iniciatívy, teda z úradnej moci. V takomto prípade sa žalobca dostáva do pozície oznamovateľa skutočností zakladajúcich dôvody na obnovu konania. Je však na príslušnom orgáne verejnej správy, aby si sám posúdil, či tieto dôvody sú dostatočné na nariadenie obnovy konania, alebo nie.

16. V zmysle čl. 2 ods. 3 Ústavy sa žalobca môže v postavení súkromnoprávneho subjektu správať akýmkoľvek spôsobom, ktorý právny poriadok nezakazuje. Žiadna právna norma pritom nezakazuje žalobcovi, aby namiesto práva podať návrh na obnovu konania, ktoré patrí účastníkovi konania, využil možnosť podania podnetu orgánu verejnej správy v snahe, aby tento orgán verejnej správy začal konať z úradnej moci. Z tohto dôvodu bolo povinnosťou prvostupňového správneho orgánu a žalovaného túto vôľu žalobcu rešpektovať a posúdiť jeho list z 8. januára 2018 ako podnet na obnovu konania oznamujúci skutočnosti, ktoré môžu viesť k nariadeniu obnovy konania príslušným orgánom verejnej správy z úradnej moci.

17. Samotný podnet, teda oznámenie možných dôvodov pre nariadenie obnovy konania, nemá za následok začatie konania o obnove konania. To začína až uskutočnením prvého úkonu príslušným orgánom verejnej správy smerom k daňovému subjektu (§ 58 ods. 3 daňového poriadku). Z tohto dôvodu prvostupňový správny orgán pochybil, pokiaľ rozhodol o zamietnutí podnetu žalobcu zo dňa 8. januára 2018, nakoľko podaním podnetu neprišlo k začatiu konania o obnove konania. K začatiu konania o obnove konania by prišlo len v tej situácii, ak by žalobca nepodal podnet na obnovu konania, ale návrh na obnovu konania. Pokiaľ prvostupňový správny orgán chcel reagovať na podnet žalobcu zo dňa 8. januára 2018 vysvetlením, prečo ním uvádzané skutočnosti nie sú dostatočné na nariadenie obnovy konania, mohol tak spraviť oznámením v podobe vysvetľujúceho listu, ale nie v podobe rozhodnutia.

18. Kasačný súd zdôrazňuje, že prvostupňový správny orgán môže začať konanie o obnove konania z úradnej moci len na základe rozhodnutia o nariadení obnovy konania. Nemá oprávnenie vydávať rozhodnutia voči podnetom osôb domáhajúcich sa, aby prvostupňový správny orgán z úradnej moci konal. Navyše za situácie, že takýto podnet môže podať akákoľvek osoba, bez ohľadu na skutočnosť, či má vzťah ku konkrétnemu daňovému konaniu.

19. Rovnako pochybil aj žalovaný, nakoľko preskúmal v odvolacom konaní a potvrdil rozhodnutie, ktoré vôbec nemalo byť vo forme rozhodnutia vydané. Z tohto dôvodu je námietka žalobcu uvedená v kasačnej sťažnosti, že orgány verejnej správy ho vtiahli do konania, ktoré sám nechcel, dôvodná.

20. V tejto časti neobstojí ani tvrdenie správneho súdu, že žalobcovi bolo poskytnutých viac práv. Konanie orgánov verejnej správy je viazané ústavným princípom zákonnosti vyjadreným v čl. 2 ods. 2 Ústavy, podľa ktorého môžu konať len v rozsahu a spôsobom stanovenými právnymi predpismi. Z tohto dôvodu orgány verejnej správy nesmú vydať rozhodnutie v situáciách, v ktorých právny poriadok ich konania z vydaním rozhodnutia nespája.

21. Paragrafy 75 a 76 daňového poriadku neupravujú postup prvostupňového správneho orgánu po tom, ako je mu doručené konkrétnou osobou oznámenie skutočností, ktoré môžu zakladať nariadenie obnovy konania. Prvostupňový správny orgán samozrejme musí tieto skutočnosti vyhodnotiť, avšak

predmetné ustanovenia neukladajú povinnosť dať oznamovateľovi priamu spätnú väzbu. Oznamovateľom totiž v súlade s vyššie uvedeným môže byť akákoľvek osoba aj bez vzťahu ku konaniu, a teda na obnovenie konania z dôvodu podania podnetu (oznámenia skutočnosti) nemá právny nárok. Pokiaľ sa teda aj účastník konania rozhodne namiesto návrhu na obnovu konania podať podnet, nevzniká mu právny nárok na rozhodnutie prvostupňovým správny orgánom. Prvostupňový správny orgán nepochybí, pokiaľ podávateľovi podnetu odpovie listom (pozri bod 17 rozsudku), avšak daňový poriadok mu neprikazuje tak urobiť.

22. Prvostupňový správny orgán reagoval na podnet žalobcu zo dňa 8. januára 2018 prvostupňovým rozhodnutím. Napriek tomu, že prvostupňový správny orgán zvolil zlú formu právneho aktu, vysvetlil žalobcovi ako podávateľovi podnetu, prečo nevidel dôvody na obnovu konania z úradnej moci. Z materiálneho hľadiska tak prvostupňový správny orgán vyhodnotil, že nie sú dôvody na nariadenie obnovy konania podľa § 76 ods. 1 daňového poriadku. S ohľadom na túto skutočnosť, aj v prípade zrušenia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu a rozhodnutia žalovaného, by sa právna situácia žalobcu nijakým spôsobom nezmenila.

23. Pokiaľ niekto podáva podnet na konanie orgánu verejnej správy z úradnej moci, vystupuje pri podávaní tohto podnetu vo vzťahu k daňovému konaniu ako tretia osoba. Nemá preto právny nárok, aby odpoveď na tento podnet (pokiaľ sa príslušný orgán verejnej správy rozhodne odpovedať) podliehala ďalšiemu prieskumu.

24. So zreteľom na všetky skutočnosti by tak zrušením napádaných rozhodnutí orgánov verejnej správy neprišlo k zmene právneho postavenia žalobcu. V tomto smere je potrebné súhlasiť so správnym súdom, že aj napriek vydaniu rozhodnutí prvostupňovým správnym orgánom a žalovaným, žalobca nebol ukrátený na svojich právach. Zrušenie predmetných rozhodnutí by tak bolo len formálnym deklarováním pochybení prvostupňového správneho orgánu a žalovaného, ktoré by však nemali žiaden dopad na práva a povinnosti žalobcu.

25. Kasačný súd pripomína, že v zmysle § 177 ods. 1 SSP účelom všeobecnej správnej žaloby je domôcť sa ochrany subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy. Vydaním rozhodnutí orgánov verejnej správy týkajúcich sa obnovy konania, aj napriek ich nezákonnosti však nebolo zasiahnuté do žalobcových práv. Z uvedeného dôvodu preto kasačný súd považuje aj v súlade s predchádzajúcou judikatúrou za krajne nevhodné, aby rušil rozhodnutia, ktoré vo svojej podstate nespôsobujú žiadne reálne negatívne právne účinky (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Sžf/18/2014, z 23. marca 2016). Takýto postup by bol čisto formalistický a zbytočne by len zvyšoval trovy všetkých subjektov. Kasačný súd by tak konal v rozpore s princípom hospodárnosti konania vyjadreným v čl. 17 CSP, ktorý sa primerane vzťahuje aj na konania podľa SSP (§ 5 ods. 1 SSP).

26. V tejto súvislosti kasačný súd zdôrazňuje, že všeobecná správna žaloba účastníka konania nie je všeobecným prostriedkom kontroly zákonnosti. V zmysle § 177 ods. 1 SSP je potrebný zásah nezákonnosti do subjektívneho práva účastníka konania (v tomto prípade žalobcu), k čomu však nedošlo. Žalobca podal podnet prvostupňovému správny orgánu, aby začal konanie o obnove konania z úradnej moci. Ten tento podnet vyhodnotil a konanie, na ktoré žalobca z pozície podávateľa podnetu nemá právny nárok, nezačal.“

31. K námietke sťažovateľa ohľadne odklonu od rozhodovacej praxe kasačného súdu kasačný súd už len dopĺňa, že správny súd pri rozhodovaní vo veci odkázal aj na rozhodnutie sp. zn. 6S/157/2018 zo dňa 17.03.2022 a sp. zn. 2S/190/2021 zo dňa 29.09.2021, ktoré boli vydané po zrušujúcom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžfk/46/2020 zo dňa 22.06.2021, na ktoré poukázal sťažovateľ. Správny súd zároveň uviedol takmer totožnú argumentáciu, ktorá bola predmetom posúdenia aj v konaní, na ktoré kasačný súd odkázal vo veci sp. zn. 8Sžfk/23/2021 zo dňa 27. februára 2023. Vzhľadom na to, že sa v uvedenom konaní jednalo o obdobnú vec totožných účastníkov konania s totožným právnym posúdením a totožnými kasačnými námietkami sťažovateľa, kasačný súd sa plne stotožnil s vyššie prezentovaným právnym posúdením, ktoré možno aplikovať na prejednanú vec.

32. V súlade s vyššie uvedenými právnymi názormi, dospel kasačný súd k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol vydaný v súlade so zákonom, neidentifikoval dôvod na jeho zrušenie alebo zmenu a kasačnú sťažnosť preto ako nedôvodnú zamietol (v zmysle ust. § 461 SSP).

33. O trovách kasačného konania rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Sťažovateľ v kasačnom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov kasačného konania prislúcha len v prípadoch, ak to možno spravodlivo požadovať a po splnení zákonom stanovených podmienok len výnimočne (§ 168 SSP), ktoré podľa obsahu súdnych spisov nenastali, preto súd účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

34. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s ust. § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.